

ШИФР: ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ

НАУКОВА РОБОТА

**НА ТЕМУ: “НОВІТНІ ПРИНЦИПИ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ ТОРГОВО-
РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ”**

АНОТАЦІЯ

На студентську наукову роботу за шифром: Дизайн інтер'єрів

Актуальність теми. Рослини є обов'язковим елементом внутрішніх просторів торгово-розважальних центрів, адже вони створюють комфортну атмосферу та сприятливий мікроклімат, надають інтер'єру свіжості та яскравості. За допомогою фітокомпозицій візуально можна збільшити або зменшити простір, стабілізувати мікроклімат, зменшуючи кількість вуглекислого газу в повітрі.

Відвідувачі віддають перевагу ТРЦ з живими рослинами, адже вони створюють гарний настрій, позитивно впливають на емоційний стан людей, збільшуючи їхню тривалість перебування в торговому центрі. Благоустрій та фітодизайн території передбачає штучне створення комфортного для існування людини середовища із застосуванням природних компонентів.

Метою наукової роботи є визначення методів озеленення дизайну інтер'єрів торгово-розважальних центрів. В інтер'єрі громадських приміщень, які відвідуються десятками й тисячами людей, фітодизайнер звертає особливу увагу на високу здатність рослин створювати стійкі високодекоративні штучні фітокомпозиції, а також на оздоблювальні матеріали, які визначають зовнішній вигляд інтер'єру. Для досягнення даної мети поставлені такі завдання:

- 1) проаналізувати сучасний стан фітодизайну інтер'єрів зон і торгових центрів, на прикладах відомих ТРЦ міста Києва;
- 2) визначити актуальні дизайнерські рішення, які можна використовувати для озеленення торгово-розважальних центрів;
- 3) підібрати проектні пропозиції для використання їх в озелененні ТРЦ.

Методика досліджень ґрунтується на використанні системного підходу у вирішенні поставлених завдань. У дослідженні були застосовані загальнонаукові методи – вивчення літературних джерел і спеціальні: натурне обстеження, фотофіксація, порівняльний аналіз засобів дизайну інтер'єрів.

Проаналізовано стан озеленення інтер'єрів торгово-розважальних центрів в м. Київ на прикладі «Ocean Plaza», «River Mall» ТА «Gulliver», встановлено спільні риси та відмінності об'ємно-просторових рішень, досліджено сучасні методи фітодизайну для подальшого їх використання в інтер'єрах, встановлено необхідність оновлення художньо-естетичних композицій інтер'єрів сучасними методами фітодизайну, розроблено концептуальні рішення щодо використання вертикальних та горизонтальних фітокомпозицій.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРІВ ТРЦ «ОCEAN PLAZA», «RIVER MALL» ТА «GULLIVER» МІСТА КИЄВА: СУЧАСНИЙ СТАН, КОЛОРИСТИКА	6
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	18
РОЗДІЛ 3. НОВІТНІ ПРИНЦИПИ ТА ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ФІТОДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ ТРЦ «ОCEAN PLAZA», «RIVER MALL» ТА «GULLIVER»	22
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28

ВСТУП

Актуальність теми. З кожним роком будується все більше торгово-розважальних центрів і вони стають не тільки місцем, де відвідувачі можуть купувати необхідні їм речі. Люди приходять туди відпочити, переглянути фільми, випити кави та весело провести своє дозвілля. Компанії, які будують ТРЦ, приділяють велику увагу не тільки формі будівлі, її зовнішньому вигляду та дизайну приміщення, а й озелененню інтер'єра. Адже від того, наскільки цікавий проект, залежить багато факторів, основний з них це – емоційний стан відвідувачів. Оформлення ТРЦ є важливою складовою, яка дає можливість залучити нових покупців та, тим самим збільшити його дохід.

Сучасним і популярним методом озеленення інтер'єрів стає фітодизайн – введення рослин в дизайн інтер'єрів різних за функціональним призначенням просторів з урахуванням їхніх біологічних, екологічних та естетичних особливостей. Фітокомпозиції використовують для декорування та візуального зонування просторів, створення естетично-привабливої атмосфери. Створення комфорту для відвідувачів є важливою складовою концепції функціонування ТРЦ, тому застосування озеленення в інтер'єрі має високий рівень актуальності.

Проблема полягає в тому, що в Україні доволі обмеженим є застосування живих рослин в дизайні інтер'єру громадських просторів. Більшість надає перевагу штучним рослинам або взагалі не застосовує фітодекорування в дизайні.

Метою наукової роботи є визначення методів озеленення дизайну інтер'єрів торгово-розважальних центрів. Для досягнення даної мети поставленні такі завдання:

- 1) проаналізувати сучасний стан фітодизайну інтер'єрів зон і торгових центрів, на прикладах відомих ТРЦ міста Києва;
- 2) визначити актуальні дизайнерські рішення, які можна використовувати для озеленення торгово-розважальних центрів;
- 3) підбір правильного асортименту.

Методика досліджень ґрунтується на використанні системного підходу у вирішенні поставлених завдань. У дослідженні були застосовані загальнонаукові методи – вивчення літературних джерел і спеціальні: натурне обстеження та фотофіксація, порівняльний аналіз засобів дизайну інтер'єрів.

РОЗДІЛ 1. ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРІВ ТРЦ «OCEAN PLAZA», «RIVER MALL» ТА «GULLIVER» МІСТА КИЄВА: СУЧАСНИЙ СТАН, КОЛОРИСТИКА

Торговельно-розважальний центр (ТРЦ) – це одна або кілька будівель, що включають сукупність магазинів і різноманітних закладів, які надають культурно-розважальні та соціально-побутові послуги. На сьогодні ТРЦ є одним із найпопулярніших видів публічних просторів: вони приваблюють велику кількість людей за рахунок своєї багатофункціональності, зручності та насиченості різними видами послуг.

На думку багатьох дослідників, суттєвим внеском Америки культуру споживання є заснування, розробка принципів планування та спеціалізації, поширення ТРЦ світом. Саме ТРЦ мільйони людей сприймають нині як уособлення зручного, комфортного громадського простору з великим асортиментом товарів, зручного для відпочинку. Нині в США функціонують понад 1500 торгових центрів, розмір яких варіює від декількох сотень тисяч до понад 3 мільйон квадратних футів (278 700 м²) [13].

До складу більшості ТРЦ входять багато магазинів відомих марок і мереж, що виступають для споживачів так званими магазинами-якорями. Вони пропонують багато різних торгових послуг, і їх успіх залежить від розташування на столичному ринку. Як правило, ТРЦ зосереджені у великих містах чи передмістях, у найбільш доступних місцях уздовж основних транспортних вузлів, федеральних, регіональних, загальноміських магістралей [7]. Для зручності відвідувачів ТРЦ, зазвичай, обладнано великою кількістю місць для паркування машин.

Торгові центри розміщувалися у ділових районах міста і були першими моделями сучасних ТРЦ. З ХХ століття покращилося транспортне забезпечення жителів і торгові центри стали переносити за межі міста. Перші торговельні центри з'явилися в США у передмістях Сан-Дієго (1944), Сієтла (1946), Лос-Анджелеса (1947) [2].

В Україні найпоширенішими є такі типи ТРЦ: багаторівневі центри з вертикальним зонуванням і групуванням обслуговуючих закладів та підприємств; торговельно-розважальні центри, об'єднані з транспортними вузлами; торговельно-розважальні центри, об'єднані з житловими комплексами [9].

ТРЦ в Києві виникли у 2001 році в центрі міста, у процесі реконструкції окремих вулиць та площ. Першими було відкрито ТРЦ "Глобус" та "Метроград". Основними видами послуг, які надають ТРЦ Києва, є послуги торгівлі та фінансові, ресторанного обслуговування і культурно-розважальні. На сьогодні в Києві нараховується більше 20 ТРЦ, які мають умовно-стандартне зовнішнє об'ємно-просторове рішення, але відрізняються за функціонально-планувальною структурою та стильовими рішеннями дизайну інтер'єрів [10].

Дослідники ICSC Україна Research Group за функціональним призначенням поділяють ТРЦ на традиційні та спеціалізовані, за площею – на дуже великі (понад 80 тисяч м²), великі (40-80 тисяч м²), середні (20-40 тисяч м²) і малі (5-20 тисяч м²) двох підкатегорій: комплекси повсякденно-товарні і альтернативно-товарні. Перші – це ТРЦ в спальних районах, частіше з якірним супермаркетом / гіпермаркетом, крамницями побутової техніки, товарів для тварин та ін. Альтернативно-товарні комплекси не мають великих якірних орендарів, частіше з крамницями одягу, взуття, дитячими товарами і розташовані в центральній частині міста [8].

При будівництві усіх ТРЦ розглядають можливості дотримання найбільш зручних для покупців параметрів щодо:

- місця розташування об'єкту;
- зони дії, радіус доступності;
- товарної спеціалізації, розрахованої на основного споживача;
- інфраструктури та сервісу;
- паркінгу;
- управління будівлею, охорона.

Для успішного функціонування та розвитку ТРЦ найбільш впливовою основною характеристикою є його місце розташування: у місті відвідувачі зможуть швидше дістатися до нього. Враховуючи обмеженість таких нових місць для будівництва ТРЦ, при розробці проекту враховують розміри площі, існуючі умови та можливості розміщення паркінгу. Тому розроблено таку класифікацію розподілу ТРЦ на: районні (neighborhood), окружні (community) і регіональні (regional), мікрорайонні (convenience centers), суперрегіональні центри (super regional centers) і різні менш загальноприйняті типи центрів. Для кожного типу ТЦ притаманний свій паркувальний індекс, який визначається його Концепцією із розрахунку необхідної кількості паркувальних місць на 100 м² орендної або загальної площі [3].

Одними з найпопулярніших ТРЦ міста Києва є «Ocean Plaza», «River Mall» та «Gulliver»: вони увійшли в список 20-ти найбільших торгових центрів, які підпадають під визначення торговельного центру за класифікацією ICSC – Міжнародної ради торговельних центрів (рис. 1.1), [10].

ТОП-20 найбільших торговельних центрів України						
№	Назва	Місце розташування	Рік відкриття в Україні	Площа торгівельної площі (кв. м)	Площа паркувальних місць (кв. м)	Власник/Оператор
1	Lavina Mall	Київ, вул. Володимирська, 9-Д	2010	144 000	110 000	ALIAN
2	Елізавет	Київ, вул. Потоцька, 20-Д	2014	103 000	73 070	ALIAN
3	Ocean Plaza	Київ, вул. Антоновича, 170	2012	103 000	80 000	ALIAN
4	City Center	Київ, вул. Мельникова, 9	2012	97 011	68 000	ALIAN
5	Караван	Дніпро, вул. Шевченківська, 17	2008	97 463	90 007	ALIAN
6	Sky Mall	Київ, вул. Потоцька, 20-Д	2007	88 000	83 000	ICSC/US
7	Palatia	Харків, вул. Залізнична, 10	2012	82 000	83 000	ALIAN
8	Вітере	Одеса, вул. Шотландська, 10	2009	80 000	83 000	ALIAN
9	Караван	Харків, вул. Героїв Праці, 1	2006	84 000	90 277	ALIAN
10	Галісія UA	Житомир, вул. Мельникова, 77	2008	78 000	81 000	ALIAN
11	Port City	Міжгірськ, вул. Шевченківська, 2	2013	71 000	50 000	ICSC/US
12	Victoria Gardens	Київ, вул. Курчатівська, 22В-В	2010	182 000	54 000	ALIAN
13	King Green Leapole	Київ, вул. Стратона, 30	2010	103 000	51 700	ALIAN
14	Вітере	Харків, вул. Залізнична, 61	2007	80 000	40 000	ALIAN
15	Дніп	Харків, вул. Героїв Праці, 5	2006	80 000	40 000	ICSC/US
16	Галісія	Київ, вул. Солов'янка, 1-В	2013	83 000	40 000	ALIAN
17	Океан Плаза-2	Київ, вул. Антоновича, 170-В	2011	80 000	43 000	ALIAN
18	Hollywood Mall	Черкаси, вул. Шевченківська, 1-В	2013	53 000	43 000	ALIAN
19	Дніпро	Київ, вул. Володимирська, 1	2010	80 000	43 000	ALIAN
20	Промісел	Київ, вул. Тараса Шевченка, 1-В	2014	73 700	41 000	ALIAN

Рис. 1.1. Найбільші ТРЦ України [10]

Їх відвідуваність є досить великою, оскільки знаходяться вони у пішохідній доступності від станцій метрополітену та надають різні послуги – торгівельні, розважальні, харчування. Тому нами було вирішено проаналізувати тенденції та принципи дизайну інтер'єрів ТРЦ в Україні, базуючись на цих трьох комплексах.

ТРЦ «Ocean Plaza» – один з найбільших в Україні торговельно-розважальних комплексів, відкритий 19 листопада 2012 року. Загальна площа будівлі – 165 тис. м². На даху «Ocean Plaza» розташований пляжний комплекс «City Beach Club». У торговій галереї ТРЦ представлено більше ніж 420 брендівих магазинів, продуктовий гіпермаркет, а також близько 40-ка кафе і ресторанів. ТРЦ «Ocean Plaza» знаходиться на площі Либідській, безпосередньо поруч із однойменною станцією метро. Загальна площа земельної ділянки, виділеної під будівництво та реалізацію ТРЦ «Ocean Plaza», становить 6 га. Раніше на цій ділянці знаходився невеликий ринок [11].

ТРЦ «Ocean Plaza» містить публічний акваріум об'ємом 350 тис. літрів, кінокомплекс «Сінема Сіті Київ» (площею 4239 м²), а також паркінг на 1407 місць (площею 60 тис. м²). Відвідуваність ТРЦ «Ocean Plaza» за 2019 рік склала 19,8 млн. покупців, що на 3,3 % менше, порівняно з 2018 р. Основним магазином-якорем є Ашан (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Центральний вхід в ТРЦ «Ocean Plaza» [11]

ТРЦ «Ocean Plaza» знаходиться за адресою вулиця Антоновича 176, Голосіївського району, а в пішій доступності від нього станції метро Либідська,

Деміївська та Палац Україна. Відвідувачі, які пересуваються власним автотранспортом, також зручно зможуть дістатися до ТРЦ, адже він розташований біля автомагістралі. В радіусі 5 км збудовані такі ЖК: «Центральний парк», « Французький квартал», «The lakes», «Престиж Холл», «Бульвар фонтанів», «A136 Highlight Tower» та «West House» (рис. 1.3).

Рис 1.3. Розміщення ТРЦ «Ocean Plaza» [12]

ТРЦ «Ocean Plaza» складається з чотирьох основних зон:

1. Вхідна зона, яка декорована двома фонтанами і клумбами зі штучних рослин, які на сьогодні втратили привабливість, вкриті шаром пилу (рис. 1.4).

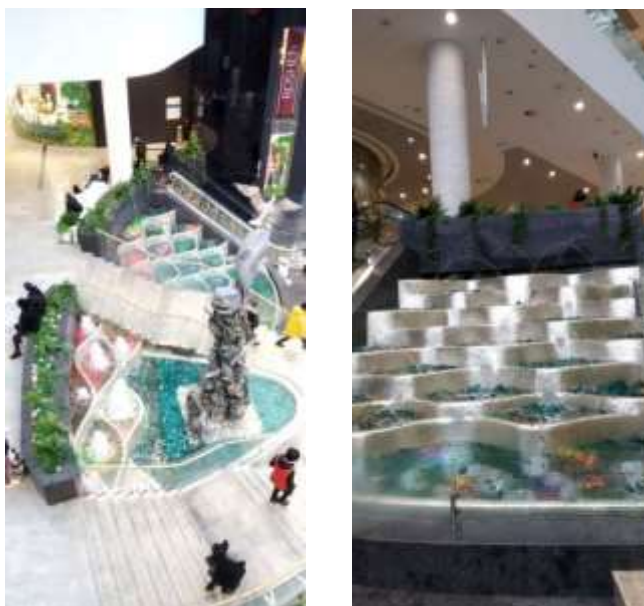

Рис. 1.4. Вхідна зона ТРЦ «Ocean Plaza» (фото автора)

2. Торгівельна зона розташовується на 0, 1, та 2-му поверхах. У ній знаходяться такі популярні магазини одягу Calliope, MANGO, LC Waikiki, Marks & Spencer, New Yorker різної цінової категорії. Тут розташовані невеликі острівці для відпочинку з лавами та диванами, біля яких розміщено вазони зі штучними рослинами (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Зони для відпочинку ТРЦ «Ocean Plaza» (фото автора)

3. Розважальна зона – на другому поверсі представлена кінотеатром та дитячою розважальною зоною.

4. Зона кафе та ресторанів, знаходиться на першому поверсі і зона фудкортів – на другому. Ресторани і кафе декоровано живими рослинами: хлорофітум чубатий (*Chlorophytum comosum L.*), епіпремнум золотистий (*Epipremnum aureum L.*), сансев'єрія трисмугова (*Dracaena trifasciata L.*) та спатифілум Волліса (*Spathiphyllum wallisii L.*). Це надає свіжості та привабливості інтер'єру, збільшуючи тим самим кількість відвідувачів (рис.1.6).

Рис. 1.6. Зона біля фудкортів ТРЦ «Ocean Plaza» (фото автора)

В інтер'єрі використано поєднання холодних відтінків, основними кольорами є білий та синій. Дах та вхідна частина виготовлені зі скла та використовується для додаткового освітлення інтер'єрів з поєднанням штучних та живих рослин в зоні фудкортів та кафе, біля острівців відпочинку.

ТРЦ «River Mall» – найбільший торгово-розважальний центр на лівому березі Києва, що знаходиться за адресою Дніпровська Набережна, 12, відкритий у 2018 році.

Загальна площа комплексу – 140 000 м², орендна площа – 62 200 м². Тут знаходяться більше 160 магазинів, серед яких 55 – бутики одягу. Особливо виділяються fashion-якоря ТРЦ: H & M, Massimo Dutti, Zara, Zara Home, Oysho, Pull & Bear, Bershka, Stradivarius і провідні fashion-ритейлери: Hugo, Guess, Anabel Arto, MustHave, Tezenis (рис. 1.7).

В ТРЦ «River Mall» також знаходяться 16 ультрасучасних магазинів одягу для занять спортом і активного відпочинку – All Star, Adidas, Nike, Puma, Under Armour та інші. Основним орендатором є супермаркеті Сільпо [13].

Рис. 1.7. Центральний вхід ТРЦ «River Mall» [13]

ТРЦ «River Mall» розташований біля станції метро Осокорки, поруч кільцева розв'язка. В радіусі 5 км збудовані такі ЖК: «Берег Дніпра», «Great», «Славутич», «Status Grad», ЖК «RiverStone», «Seven», «Південна брама», та «Молодіжний Квартал» (рис.1.8).

Рис. 1.8. Розміщення ТРЦ «River Mall» [12]

ТРЦ «River Mall» має 4 торгових поверхи та багаторівневий паркінг на 1550 машиномісць, обрамлений зовні синіми блоками, що нагадує за стилем фасад ТРЦ «Ocean Plaza». ТРЦ «River Mall» поділений на 4 зони:

1. Вхідна зона – просторий хол – із ресепшн адміністратора ТРЦ, де можна дізнатися потрібну інформацію. Інтер'єр підкреслюють білі колони з неонову підсвіткою, якою оформлений весь торговий центр (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Вхідна зона ТРЦ «River Mall» (фото автора)

2. Торгівельна зона – знаходиться на 1,2 та 3-му етажах. Для зручності відвідувачів по всьому ТРЦ розташовані острівці для відпочинку. Декоровані вони горщиками зі штучними квітами (рис.1.10).

Рис. 1.10. ТРЦ «River Mall»: зони для відпочинку (фото автора)

3. Розважальна зона – представлена кінотеатром та величезним парком дитячих розваг Papashon Kids.

4. Зона фудкортів – знаходиться на третьому поверсі, велика за площею, прикрашена штучними рослинами, що розміщені біля диванів (рис. 1.11).

Рис. 1.11. ТРЦ «River Mall»: зона фудкорта (фото автора)

Інтер'єри ТРЦ «River Mall» великі та світлі за рахунок поєднання білого кольору та неонові підсвітки. Характерною особливістю дизайну інтер'єрів є дерев'яні лави для відпочинку оригінального різьблення та неонові вставки в підлозі на 2 поверсі. Озеленення торгового центру дуже обмежене і представлене лише штучними рослинами в зоні фудкорта та біля лав, хоча скляні дах та стіна в зоні фудкортів забезпечують додаткове освітлення.

ТРЦ «Gulliver» – розташований в самому центрі культурної, історичної та бізнес-частини столиці, багатофункціональний комплекс Gulliver складається з бізнес-центру класу «А» (дві вежі) та 10-поверхового торгово-розважального центру. ТРЦ «Gulliver» є одною з найвищих будівель України. Висота 33-х поверхової вежі бізнес-центру – 141 метр. Загальна площа комплексу – 157 400 м². Орендна площа – 45 200 м². Відвідуваність за 2019 рік – 20,1 млн (+0,7 %).

На величезній території торгово-розважального центру розмістилися 150 магазинів різних профілів: модного, класичного і молодіжного одягу, взуття, товарів для спорту, дітей та оселі, подарунків і аксесуарів, в тому числі бренди іспанської групи Inditex (Zara Home, Massimo Dutti, Bershka, Stradivarius, Pull and Bear, Oysho), бренди польської групи LPP (Reserved, Mohito, Cropp Town, House).

Супермаркет «Сільпо», магазин побутової електроніки і техніки «Ельдорадо», супермаркет для дому JYSK. Розташований в ТРЦ і Візовий Сервіс центр.

Розважальну складову ТРЦ «Gulliver» представляє дитячий ігровий центр «Гуліверія», Gulliver боулінг на 24 доріжки з відокремленими VIP-зонами та баром, сучасний 6-зальний кінотеатр «Оскар», фітнес-центр з унікальним панорамним видом на Київ і 25-метровим басейном.

У ТРЦ «Gulliver» функціонують близько 20 закладів з різноманітною кухнею: від традиційної української до вишукані італійської та японської, серед яких відомі ресторани Mr.Zuma, Merkato та RAY (рис. 1.12). Для зручності відвідувачів у комплексі цілодобово функціонує критий паркінг на 450 машиномісць і паркінг біля ТРЦ [14].

Рис. 1.12. Вигляд ТРЦ Gulliver [19]

ТРЦ «Gulliver» знаходиться за адресою Спортивна площа, 1а в пішій доступності до станцій метрополітену Палац спорту, Площа Льва Толстого, Кловська. Поряд розташовані Бессарабський ринок, Палац спорту. Найближчі ЖК «CHICAGO», «Central House», «Jack House» ЖК «Тетріс Холл» (рис. 1.13).

Рис. 1.13. Розміщення ТРЦ «Gulliver» [12]

Як і в попередніх, ТРЦ «Gulliver»: поділяється на чотири зони:

1. Вхідна зона – містить великий хол та засоби зручного пересування на інші поверхи (рис. 1.14).

Рис. 1.14. ТРЦ «Gulliver»: зона входу (фото автора)

2. Торгівельна зона – розташовується на 5 поверхах (з 2 по 6). Острівці для відпочинку містять лави та вазони з живими рослинами (рис.1.15).

Рис. 1.15. ТРЦ «Gulliver»: місця для пасивного відпочинку (фото автора)

3. Розважальна зона представлена дитячим розважальним центром, кінотеатром та фітнес центром.

4. Зона фуд-кортів розташована на 3 поверсі. Для її озеленення використовують вазони з живими рослинами (рис. 1.16).

Рис. 1.16. ТРЦ «Gulliver»: зона фуд-кортів (фото автора)

ТРЦ «Gulliver» великий, просторий, обладнаний зручними ліфтами та ескалаторами для швидкого пересування. Інтер'єр виконаний в світлих, теплих тонах, що створює атмосферу затишку. Декоративним елементом освітлення є максимальна за розмірами люстра, яка «пронизує» собою весь ТРЦ «Gulliver». Живих рослин у ТРЦ «Gulliver» практично відсутні, окремі екземпляри прикрашають кафе та лави для відпочинку. Скляні вікна додатково освітлюють приміщення.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єктами дослідження обрано три популярні ТРЦ: «Ocean Plaza» відкритий 19 листопада 2012 року, загальна площа будівлі – 165 тис. м²; «River Mall» відкритий недавно у 2018 році, загальна площа комплексу – 140 тис. м²; «Gulliver» відкритий у вересні 2013 року, загальна площа комплексу – 157 400 м².

У проектуванні інтер'єрів ТРЦ застосовують прийоми великих відкритих просторів, панорамних вікон, високі стелі, зовнішніх комунікацій. Найбільшою популярністю в дизайні інтер'єрів ТРЦ користуються міський та індустріальний стилі. Зовнішнє оточення (архітектура, кольори, матеріали) проникає всередину приміщення і тим самим створює звичну для людини атмосферу. Враховуючи, що колір у взаємозв'язку з освітленням може візуально збільшити або зменшити приміщення, викликати необхідний емоційний ефект, популярними кольорами інтер'єрів ТРЦ є нейтральні і пастельні тони – білий, сірий, блакитний, бежевий. І переважно, як акценти, використовують коричневий, червоний, чорний, зелений кольори. Багато ТРЦ використовують в оформленні інсталяції з різних матеріалів.

Слід зазначити, що не менш важливим елементом декорування інтер'єрів ТРЦ є використання живих рослин: маркетингові дослідження демонструють, що торгові площі з озелененням мають більш високі продажі, ніж торговельні площі без рослин. Додавання пишної зелені робить торгові центри привабливішими для потенційних клієнтів: покупці відчують себе в більшій безпеці, отже, хочуть довше залишатимуться в торговому залі, і, відповідно, зроблять більше покупок.

Розрізняють активну і нейтральну системи озеленення: в робочій зоні створюють нейтральну систему озеленення, а в зоні відпочинку – активну. За допомогою озеленення виконують і розділення простору на зони.

Для декорування інтер'єрів ТРЦ можна використовувати декоративно-листяні, гарно квітучі рослини, ліани та сукуленти. Рішення щодо

фітодекорування інтер'єрів ТРЦ мають бути підпорядковані його основній концепції: наприклад, в зонах відпочинку та фудкортів доречними є невеликі клумби (рис. 2.1). Конструкції клумб можуть бути виготовлені з бетону, дерева, металу, особливо актуальною є клумба у вигляді лавки [15].

Рис. 2.1. ТРЦ Cherry Creek Center, Денвер, США [15]

Особливої популярності набуває використання вертикального озеленення в інтер'єрі (рис. 2.2). «Зелена» стіна з рослин створює ефект бурхливої рослинності, за допомогою якою можливо зонувати територію, не займаючи лишньої частини площ [16].

Рис. 2.2. Приклад вертикального зонування [16]

Популярним різновидом фітодизайну інтер'єрів ТРЦ є контейнерне озеленення, коли за допомогою підбору кольорів, матеріалів і фактур єдностей для рослин можна створити неповторний вигляд озеленого простору (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Приклад контейнерного озеленення ТРЦ [17]

В зонах розташування кафе та фудкортів доречним є використання живих рослин, що сприяє зниженню рівня стресу і втоми, сприяє єднанню людини з природою (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Приклад озеленення кафе в ТРЦ [17]

РОЗДІЛ 3. НОВІТНІ ПРИНЦИПИ ТА ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ФІТОДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ ТРЦ «OCEAN PLAZA», «RIVER MALL» ТА «GULLIVER»

Рослини, які використовуються для озеленення ТРЦ, мають бути стійкими проти впливу несприятливих зовнішніх чинників (обмежений рівень інсоляції, висока сухість повітря), мати компакту надземну частину, не містити отруйних та галюциногенних речовин та виділяти велику кількість кисню.

У фітодекоруванні використовують два основні стилі, як і у ландшафтному дизайні – це регулярний та пейзажний. Перший має за основу використання геометричних фігур, прямих ліній, другий – поєднання плавних переходів та природніх, натуральних форм. При запровадженні живих рослин в інтер'єри слід розраховувати і співвідносити їхні розміри із розмірами площ, що озеленяються: великі за розмірами рослини розташовують у просторах приміщеннях, меншими рослинами декорують парапети, підвіконня або використовують в композиціях [5].

Для виділення певного об'єкта, або привернення до нього уваги, наприклад лави, дивану доцільно поставити біля нього акцентну рослину, яка привертатиме увагу відвідувачів забарвленням листків, декоративністю крони або рясним цвітінням. Доповнити їх можна цікавими формами горщиків. Як солітери застосовують рослини таких родів:

шефлера – *Schefflera* L.;

драцена – *Dracaena* L.;

фікус – *Ficus* L.;

фінікові пальми – *Phoenix* L.;

рапіс – *Rhapis* L.

Чудовим рішенням є використання в інтер'єрі витких рослин – ліан, за допомогою яких розмежовують різні зони, наприклад зону кафе від прохідної частини, дитячі розважальні центри, а також створюють цікаві фотозони із зеленими стінами. Ліани вирізняються формою листків, його кольором, з метою

збільшення декоративності в одній композиції поєднують декілька видів. Як опору використовують високі міцні палиці, обернуті мохом або пальмовим волокном, різного роду шнури, шпалери, петлі для драпіровки великої площини.

Чудовими представниками ліан є рослини родів:

- плющ – *Hedera Willd.*;
- тертастигма – *Tetrastigma L.*;
- монстера – *Monstera L.*;
- філодендрон – *Philodendron L.*;
- циссус – *Cissus L.*

Композиціями з декоративно-листяних та красиво-квітучих рослин можна озеленювати будь-яку зону. Їх виконують у певному стилі, поєднанні кольорів та форм для підкреслення вже існуючого дизайну інтер'єру. До них відносять:

- цикламен – *Cyclamen L.*;
- пеларгонія – *Pelargonium L.*;
- пуансеттія – *Poinsettia L.*;
- нефролепіс – *Nephrolepis L.*;
- хлорофітум – *Chlorophytum L.*;
- кодіеум – *Codiaeum L.*;
- корділіна – *Cordyline L.*

З метою формування сортименту рослин для введення в інтер'єри ТРЦ слід звертати увагу на отруйність чи алергенність певних видів, сік яких може викликати почервоніння, опіки, а потрапляння у шлунок викликає порушення травлення. Такі рослини краще не використовувати у зонах, де відвідувачі можуть контактувати з ними – зона фудкортів, кафе і ресторанів та розважальна зона. Ними можна задекорувати вхідну частину або проходи. До таких рослин належать:

- азалія (*Azalea L.*);
- аденіум гладкий (*Adenium obesum L.*);
- дифенбахія (*Dieffenbachia L.*);
- клівія (*Clivia L.*);

гіппеаструм (*Hippeastrum* L.);

олеандр звичайний (*Nerium oleander* L.);

пуансетія прекрасна (*Poinsettia pulcherrima* L.).

Проаналізувавши три торгові центри, їхні концепції та дизайн, зонування та стан озеленення ми дійшли до висновка, що в цих ТРЦ доцільним є збільшення загальної кількості акцентів та композицій із живих рослин. Для кожного окремо ми сформувавши проектні пропозиції, які вдало поєднуються з інтер'єром.

В озелененні ТРЦ «Ocean Plaza» використовують переважно штучні рослини, живі фітокомпозиції знаходяться тільки у винному барі. Тому пропонується додати:

– контейнерні рослини: фікус каучуконосний (*Ficus elastica* L.) та заміскулькас замієлистий (*Zamioculcas zamiifolia* L.), які є не вибагливими до умов навколишнього середовища та чудово вписуються в інтер'єр зон для відпочинку відвідувачів (рис. 3.1);

Рис. 3.1. Приклад озеленення зони відпочинку ТРЦ «Ocean Plaza» (фото автора)

– у вхідній зоні замінити штучні рослини на композиції з горщечкових рослин нефролепіса високого (*Nephrolepis exaltata* L.) та адіантума венерине волосся (*Adiantum capillus-veneris* L.), яка підкреслять фонтани та нададуть їм більш природнього вигляду (рис. 3.2);

Рис. 3.2. Приклад озеленення вхідної зони ТРЦ «Ocean Plaza» (фото автора)

– для збільшення кількості відвідувачів пропонується створити фотозону, прикрасою якої стане «струнний сад» з кокедамами, земляними кулями, огорнутими в мох, в яких ростуть декоративні рослини [20].

Дизайн інтер'єру ТРЦ «River Mall» сучасний, поєднує світлі, холодні кольори. Для його озеленення пропонується:

– в зоні для відпочинку створити композиції з використанням гарденії жасминової (*Gardenia jasminoides* L.) та спатіфілума Уолліса (*Spathiphyllum wallisii*), які поєднуюватимуться білим кольором квітів з інтер'єром (рис. 3.3);

Рис. 3.3. Приклад озеленення зони відпочинку ТРЦ «River Mall» (фото автора)

– на колони біля входу додати вертикальні хвилясті конструкції зі стабілізованого моху синього, лазурного та блакитного кольорів, які підтримають концепцію загального інтер'єру;

– поверхи ТРЦ виконані у вигляді кола з оглядовими майданчиками на кожному, тому пропонується створити декоративні зелені хвилі з епіпремнума сорту «Перли і Нефрит» (*Epipremnum Pears and Jade pothos*) з декоративними біло-зеленими листками та розташувати його по колу, опустивши виткі пагони донизу, таким чином композицію можна споглядати з усіх поверхів.

Для озеленення ТРЦ «Gulliver» пропонується:

– збільшити кількість контейнерних рослин в зонах відпочинку з використанням червоних тонів (рис. 3.4., 3.5);

Рис. 3.4. Приклад озеленення зони відпочинку ТРЦ «Gulliver» (фото автора)

Рис. 3.5. Приклад озеленення зони пасивного відпочинку (фото автора)

– встановити «гігантську» модульну конструкцію з живих рослин та відмежувати нею зони кафе від частини проходу;

– в зоні пасивного відпочинку створити композицію з використанням хризалідокарпуса жовтуватого (*Chrysalidocarpus lutescens* L.), лівістонії китайської (*Livistona chinensis* L.) та кордиліни південної (*Cordyline australis* L.).

ВИСНОВКИ

У результаті виконання наукової роботи було здійснено аналіз існуючого стану фітодекоративного оформлення інтер'єрів трьох ТРЦ «Ocean Plaza», «River Mall» та «Gulliver», проаналізовано їх розташування, відвідуваність, стильове рішення та ступінь озеленення територій. На основі результатів досліджень запропоновано проектні пропозиції для покращення дизайну ТРЦ.

1. Встановлено історичне походження торгово-розважальних центрів світу та України, їхню класифікацію за розмірами, стилі фітодекоративного оформлення.

2. За результатами аналізу інтер'єрів ТРЦ «Ocean Plaza», «River Mall» та «Gulliver» виявлено спільні риси та відмінності, недостатню кількість живих рослин, що негативно впливає на кількість відвідувачів та час їх перебування та території, розроблено проектні пропозиції щодо оновлення існуючих та створення нових фітокомпозицій з метою створення комфортного середовища для відпочинку.

3. Визначено асортимент рослин, придатний для використання і створення фітокомпозицій в умовах середовища торгового центру; проаналізувавши методи та способи озеленення ТРЦ підбрано кілька їх видів для подальшого використання в інтер'єрі ТРЦ «Ocean Plaza», «River Mall» та «Gulliver».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. В. І. Брагіна, З. П. Белова, В. М. Сидоренко Вертикальне озеленення будівель і споруд : Київ: Будівельник, 1980. 171с.
2. Макарова В. Дизайн помещений: стили интерьера на примерах. СПб.: БХВ Петербург, 2011. 160. с.
3. Мезенцев К. В., Мезенцева Н. І., Бура Т. Л. Трансформація публічних просторів у великих містах України на прикладі торговельно-розважальних центрів : *Економічна та соціальна географія* : Київ, 2011. Вип. 63. С. 174–186.
4. Софиева Н. И. Дизайн интерьера: стили, тенденции, материалы. Москва : Эксмо, 2012. 655 с.
5. Хаялина Ф. Р. Архитектура. Терминологический словарь. Оренбург: ИПК ГОУ ОГУ, 2008. 202 с.
6. Українські ТРЦ почнуть дотягувати до європейських стандартів : веб-сайт. URL: <https://vesti.ua/business/96583-ukrainskie-trc-nachnut-dotjagivat-doevropejskih-standartov> (дата звернення: 05.01.2021).
7. Класифікація ТРЦ на основі Urban Land Institute (ULI) : веб-сайт. URL: <https://trade-help.com/torgovie-tehnologii/classification-sc.html> (дата звернення: 08.01.2021).
8. Час гігантів: топ-20 найбільших торговельних центрів України : веб-сайт. URL: <https://rau.ua/novyni/20-torgovelnih-tsentriv-ukraine/> (дата звернення: 04.01.2021).
9. ТРЦ «Ocean Plaza» : веб-сайт. URL: <https://oceanplaza.com.ua/about/photo/> (дата звернення: 09.01.2021).
10. Google maps : веб-сайт. URL: <https://www.google.com/maps/place/> (дата звернення: 11.01.2021).
11. ТРЦ River Mall : веб-сайт. URL: <https://rivermall.ua/ru/about/> (дата звернення: 11.01.2021).
12. ТРЦ Gulliver : веб-сайт. URL: <https://kyivmaps.com/ua/places/gulliver> (дата звернення: 11.01.2021).

13. ТРЦ как архитектурный объект: 8 интересных концептов торговых центров в мире : веб-сайт. URL: https://propertytimes.com.ua/spetsproekti/trc_kak_arhitekturnyy_obekt_koncepty_torgovyh_centrov_v_mire (дата звернення: 15.01.2021).

14. Зелений тренд: чому озеленення торгових центрів стає популярним : веб-сайт. URL: <https://rau.ua/novyni/novini-partneriv/zelenyj-trend-shen/> (дата звернення: 15.01.2021).

15. Озеленення торгових центрів – закладів дозвілля: тренди, нюанси, технології : веб-сайт. URL: <https://www.iws.ua/blog/ozelenenie-torgovo-razvlekatelnykh-tsentrov> (дата звернення: 13.01.2021).

16. Ten Principles for Rethinking the Mall : веб-сайт. URL: https://uli.org/wp-content/uploads/ULI-Documents/Tr_Mall.ashx_.pdf (дата звернення: 16.01.2021).

17. ТРЦ "Гулівер" продають за 18 мільярдів веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/09/27/641028/> (дата звернення: 16.01.2021).

18. Вікіпедія Кокедама: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 17.01.2021).